

XV

{Cod. 342.}

Liber

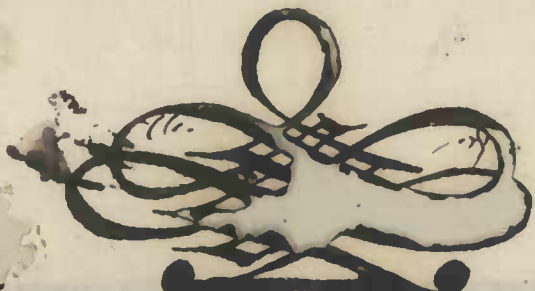
OSULLUM

Conversorum Ordinis Cisterciensis,
et

aliorum ad eundem Ordinis

Régimen spectantium

OS

1000. 345

1000
1000
1000
1000

1000
1000
1000

1

In hoc libello continentur. Usus conuersoy.
Signa loquendi. Modus visitandi. §
Nomina et taxationes incamera §
apostolica omnium monasterioy
ordinis. et filiationes eoy.

Este liuro mandou fazer o cardeal.
dom Affonso. Jffante de portugal. pa
vzo da liuraria deste mosteiro de no
ssa snõra dalco bata: E achando ho
sonegado, frei Guillherme da paixãõ
sendo prior em este mosteiro, o meteo
em o cartorio, pollo não furtarẽ. 1577.

In hoc libro continetur. Vnde compositus.
Sicut dicitur. Quod est verum.
Illorum et rationum iustitiam.
Iustitiam omnium mensuram.
Sunt. et rationes eorum.

In hoc libro continetur. Vnde compositus.
Sicut dicitur. Quod est verum.
Illorum et rationum iustitiam.
Iustitiam omnium mensuram.
Sunt. et rationes eorum.

Incipiunt capitula vsuum conuersorum eiusdem ordinis.

- Q**ualiter se habeant fratres cōuersi ad grangias. **L. ij. Cap. j.**
Quo tempore surgant ad vigilias. **L. ij. Cap. j.**
Quibus solemnitatibus nō laborant. **Cap. ij.**
Quo tempore missas teneant. **Cap. iij.**
De communione. **Cap. v.**
Ubi teneant silentium. **Cap. vj.**
Quod femina nō ingrediatur curtē grāgiarū. **C. vij.**
De uersu ad mensam. **Cap. viij.**
Quid debeant dicere. **Cap. ix.**
De disciplina. **Cap. x.**
De capitulo. **Cap. xj.**
Quomodo recipiantur fratres cōuersi. **L. xij.**
De professione conuersorum. **Cap. xij.**
De fratribus in via directis. **Cap. xiiij.**
De victu. **Cap. xv.**
De vestitu. **Cap. xvj.**
De lectis. **Cap. xvij.**
De pena inobedientie cōuersorū. **Cap. xvij.**
De botis. **Cap. xix.**
De campanis. **Cap. xx.**
Quod cōuersus cōuerso caput nō lanet. **C. xxj.**

Quas pelles operetur fratres conuersi, *Ca. xxij.*

De fugitiuis. *Cap. xxij.*

Expliciunt capitula.

Incipit prologus in vsus conuersorum.

Quam constet super animas fratrum laicorum
eque ut monachorum curam nos suscepisse
ab ipsis: mirorum quosdam abbates nostrorum
monachos quidem discipline debitam impendere
diligentiam conuersis vero aut nullam aut minimam.
Alii illos pro ingenitatorum simplicitate contemptum
habentes ipsum etiam corporalem victum vel vestimentum
restrictius ipsis quam monachis administrandum putant.
et ad opera nihilominus eos imperiose satis angari-
ant. Alii per contrarium eorum murmurationi cedentes.
ultra quam expediat aiabus indulgent corporibus que
taliter opera magis eliciant si eos remissius in cibo
et in vestimento dissolutius tractent. Sic itaque vel
hoc vel illo modo et opera exigunt et culpas dissimu-
lant dumque illam que ad modicum valet studiosse impo-
nunt et ad illam que ad omnia valet minime instruunt: aper-
te monstrant quod de societate conuersorum que sua sunt que-
rant non que Iesu christi. Denique si empti sunt et ipsi pro-

cio magno: cur discernuntur in cura regiminis quos
 pares constat esse in gr̃a redemptionis: Nisi q̃ sim-
 pliciores ⁊ sine litteris esse noscuntur: ipsos magis
 nostra cura et opera indigere ratio consulta r̃ndet:
 Proinde sicut monachorū vsus necessarie quidem
 conscripsimus vt vbiq; in moribus nostris vnitas
 conseruetur: ita ⁊ conuersis qualiter in temporibus / *temporalibus*
 ⁊ in spiritualibus prouidendum sit. In subiecta bre-
 ui scriptura dignum duximus intimandū / ne vel in
 eorum conuersatione diuersitas inueniatur.

Explicit prologus.

Incipiunt vsus conuersorum. *Listerciē. ordi-
 nis. Qualiter se habeant fratres conuersi in
 grangijs. Capitulum primum.*

Omnis vigilas q̃ ad horas diei faciant
 orationes suas sicut monachi. Post erec-
 tionem aut̃ et signaculū / si duo aut plu-
 res fuerint / dicat prior illoz̃ Deus in adiutorū
 meū intende. Et r̃ndentibus omnibus. Dñe ad
 adiuuandum me festi. Ad vigilias subsequatur
 prior illoz̃. Dñe labia mea aperies. ceteris eundē
 vsum r̃ndentibus. Quod vsq; tertio fiat. De inde
 dicant sub silentio. *Pr. nr. erecti. Quo dicto di-*

cat prior audientibus omnibus. Gloria p̄ri. Q̄d
dum dixerit: tam ipse q̄z ceteri curuentur. Eoqz
dicto erigantur oēs dicentes. Sicut erat. totū. Et
hōc vsqz vigies faciant. Post vigesimū aut. Sicut
erat. Subsequatur oēs priore incipiente. Kyriel.
semel. X̄p̄el. semel. Kyriel. semel. Tunc prior di-
cat in audientia oīm totū. P̄ri. n̄r. tam as vigilias
q̄z ad ceteras horas. adiugens. Per dominū nostrū.
r̄c. Ceteriqz respondeāt Amen. Deinde subiun-
gat Benedicamus domino. Alijs suppleantibus.
Deo gratias. **C** Ad horae dici post Deus in ad-
intorium. in curuis omnibus dicat prior. Glia
p̄ri. r̄c. Ceterisqz r̄ndentibus. Sicut erat. r̄c. s̄i-
ant cetera sicut supradiximus. Excepto q̄ in
laudes r̄ in vesp̄ras dicies dicent P̄ri. n̄r. cū Glia
p̄ri. **C** Ad ceteras vero horas quinq̄ies. **H**ic
ordo psallendi oī tempore teneatur: nisi q̄ in festi-
uitatibus. xij. l̄c. duplicabuntur ad nocturnos r̄
tantū. P̄ri. n̄r. cum Glia. vt sint. xl. **Q**uī soli
vel in ecclesia fuerint: hōc totū singuli dicent sub
silencio. **N**otandū etiam quia cū intersunt ho-
ris monachorū: ad eas glorias tantum inclinēt
ad quas monachi.

Quo tempore surgant ad vigilias. Cap. ij.

Abidibus Septembris vsq; ad cenā dñi
 priuatis diebus pulsetur campana. incipi-
 ente vltio psalmo p̄m nocturni: et tūc sur-
 gant fratres. Dicta aut colla post nocturnos: exe-
 ant ad labores inunctos. In festiuitatibus vero
 quibus laborant: surgant ad somitiū signi incipiente
 ij. nocturno. Et finita collecta post Te deum. exe-
 ant ad labores. **E**tō pascha aut vsq; ad idus
 Septembris qz meridianas nō habent priuatis
 diebus dormiant vsq; ad laudes. Et pulsato sig-
 no ad laudes. surgant ad ecclesiam. Factisq; orati-
 ombus vigiliariū laudum: et etiam prime exeant.
 Ad ceteras vero horas diei non eant ad ecclesiam:
 s; ubicunq; laborauerint faciant orōnes suas (nisi
 dies feriatus fuerit) Diuiciis vero et festiuis dieb;
 quib; nō laborant tam hyeme q; estate: surgant ad
 vigilias qñ et monachi. **I**porro qui d; grangijs aut
 de ma eo die venerint: post quartū r̄nsorū / eant dor-
 mitū (si voluerint) ceteri vō non exeant: s; totum
 audiant seruitum: nisi eos aliq; renocauerit obedi-
 entia. **F**estis aut quibus laborant in estate pul-
 sato signo surgāt ad cantica. Conuersi d; abbatia

quotidie ad completoriū eant ad eccliam. **Ad** fr̄es
qui in grangijs fuerint a kal. In ouenbus vsq̄ ad
cathedram sancti Petri: vigilent circa quartā par-
tem noctis. Et acathedra vsq̄ ad pascha: ⁊ ab idi-
bus Septembris vsq̄ ad calendas Nouēbris sic
surgāt vt an luce perficiāt orōnes vigiliarū et lau-
dum, Quibus transactis laborent qđ necesse fu-
erit. **Ad** pascha aut vsq̄ ad predictas idus Sep-
tembris: incipiente luce surgant.

Quibus solennitatibus laborant. Cap. iij.

In his solennitatibus nō laborant cōuersi:
sc̄z In die natiuitatis dñi: et trib⁹ diebus
sequentibus. In circumcisioe. In epipha-
nia. In parasceue. In die pasche. ⁊ ij. feria. In
ascensione. In die penthecostes ⁊ ij. fer̄. In so-
lennitatibus sc̄te marie. Philippi et Jacobi. In
natiuitate sc̄i Joānis baptiste. Apostolorū pet̄
⁊ Pauli Jacobi apli. Sc̄i Laurentij. Bernar-
di. Bartholomei. Mathei. Michaelis. Simonis.
⁊ Jude. Omnium sanctorū Martini epi. Andree
apli. Thome apli. In dedicatione ecclie qm̄ mo-
nasterio morantur. Et in his tñ ipsis si qđ ne-
cessariū visum fuerit faciant qđ fuerit ipe ratū.

In quibus aut solēnitatibus conuersi laborant
et monachi feriantur; conuersi qui in abbacia sūt
priorē tantū missam audire poterūt, et sic exire
ad opera sua.

Quo tempore missas teneant. *Cap. iij.*

Quibuscuq; diebus due missae canuntur
praecipuisq; ieiunijs / vel qñ p̄sens d̄fect⁹
fuerit monachus vel nouitius / vel frater
laicus. Et in solēni. cōmemoratione oīm fidelium
defunctorū / missarū intersint celebrationibus,
nisi obedientia aliō precipiat, Et sciendū q̄ hyc
mis tempore in interuallo post nocturnos. annonas
excitent / hoc est ibūt in grangijs laborare. Et in
festis trāspositis omni tēpore laborabūt. In ecclia
vō in erectionibus et iclinatiōib⁹ et ceteris obserua
tijs habeant se sicut monachi. Ad aquā v̄bindi
ctā sicut positio permiserit vniuscuiusq; oratorij i
ta accedant.

De commonione. *Capitulum quintum,*

Septies tm̄ in anno cōicabūt fr̄es cōuersi
nisi quē abbas crebri⁹ vel rari⁹ certa de
causa accedere indicauerit vez In nati
uitate dñi. In purificatione b̄tē Marie. In cena

domini. In die sancto pasche, In die sancto penthe-
costes, In die natiuitate sancte Marie, In solēnitate
ōmī sanctorū. Qui xō supradictis festis cōiccare non
poterūt: die qua cōpetenter occurrere poterit cōica-
biūt. Conuersiē ab abbatiā longe remotē licet cōi-
cicare extra abbatias n̄ras in domibus religiosorū;
et cineres b̄ndictos accipere si abbati visum fuerit.

Ubi teneant silentium conuersi. Cap. vi.

In quibuscunq; officinis tenēt monachi silen-
tium et ipsi teneant: nec aliquā eorū migrā-
diantur sine licentia. Insuper in suo dormito-
rio ⁊ refectorio ōmō silentiū teneāt: et p̄ter hec in
omnibus locis alijs nisi forte iussu abbatis vel pri-
oris ⁊ necessarijs loquātur uel etiā ipsius cellerarij
(si tamen hec potestas cellerario data fuerit) Suto-
res ubiq; silentium teneāt in inuicē ⁊ ad oēs: nisi
abbas forte eis aliquē locū extra operatorium ⁊
terminauerit ubi inter se t̄m loquātur ⁊ necessarijs
artis sue breuiter: nec aliter q̄ stando. Silē faci-
ant oēs artifices monasterij pistores uidelicet tex-
tores pellifices et ceteri. Solis t̄m fabris intra
officinā suā potest locū ille determinari ubi dene-
cessarijs modo p̄dicto loquantur: q; vix sine d̄tri-

mento operis sui possunt in labore suo tenere silenti-
 um. Magistri cementariorum, sutorum vel huiusmo-
 di artificum diebus quibus non laborant: uel horis res-
 pertims cum se disiunxerint ab operibus suis: cum sub-
 ditis suis non loquantur. **C** Similiter qui in gran-
 gijs sunt silentium teneant in dormitorio in refecto-
 rio et in calefactorio intra metas ad hoc deputatas.
 Alibi possunt loqui cum magistro suo de necessarijs
 suis: et hoc stando: et duo tamen simul. **E**t sciendum quia
 sine capitibus eis loqui non licet. **M**agister gran-
 gie habeat solatium ubi necesse fuerit: qui uidelicet
 prouideat domui post eum cui licet loqui cum familia
 et hospitibus de necessarijs (absente tamen magistro)
 cum omnibus loqui licet. **P**roter hoc nec intra nec extra
 loqui possunt sine licentia nec inter se nec cum alijs.
Pastores tamen et Bulbuci cum iunioribus suis et
 iuniores cum ipsis loqui possunt in labore suo de ne-
 cessarijs. **S**alutantem resalutent: et viatorem si uia
 interrogauerit uerbis breuiter doceant. **Q**uod si
 de alia re eum interrogauerit respondeat se non licere
 loqui amplius. **H**ec etiam cui libet inquietanti se et
 instiganti ad loquendum respondeat.

Quod femina non ingrediatur curtē grāgiaruz,

Femina non ingrediatur curtē grangi. .E. vij.
arum: nisi precepto abbatis vel prioris: nec lo-
quatur aliquis solus cum muliere.

De versu ad mensam. Cap. viij.

Omnocatis aliquo signo fratrib⁹ ad refec-
tionē; dicant oēs simul, **B**ndicite. **K**ryri-
el. **C**hristeison. **K**ryriel, **Ps**. iij. **D**einde
erect⁹ prior illoꝝ dicat. **E**t ne nos inducas intenta-
tionē. **A**lijq; respondeant. **S**ed libera nos amalo.
Tunc prior faciens signū manu dicat, **I**n noie p̄ris
et filij et sp̄s sancti. **A**lij respondeant **A**mē. **S**ic
q; resideant ad mensas secūdu ordinē suū; et comedāt.
Et notandū q; non licet eis sine cappa tā in suis re-
fectoꝝ q; alibi comedere si habere possunt. **Q**d
si quis forte ter vsūm perdidit in abbacia; abla-
ta ei portione vini vltim⁹ māducat. **P**er acta itaq;
refectione: surgēs prior incipiat. **A**diserere mei de⁹
dicatq; totū vsūm; et oēs alij alii. sicq; alternatim
dicant alioꝝ vsus subiungentes. **G**loria p̄ri. **S**icut
erat. **K**ryriel. **X**p̄el. **K**ryriel. **Ps**. iij. **D**einde di-
cat prior. **E**t ne nos **A**lijq; r̄ndeant. **S**ed libera sub-
iungente illo. **B**ndicam⁹ d̄no. **L**eteriq; r̄ndeāt.

Deo gr̄as. Sicqz ingressi in eccliam: ibi dicant sub
 silentio. P̄r nr. et signātes se/ discedant. Seruitores
 v̄o in refectorio finiet̄ vs̄um suū: et istud. P̄r. noster.
 non dicet̄. In grangijs quoqz nō dicet̄ istud. P̄r nr.
 Sed post cibū incipiet̄. Misere mei deus, intrabit
 oratoriuū. Conuersi v̄o alteri⁹ ordinis cū nr̄is in refe-
 ctorys nō comedāt nisi earū domozū q̄bus cōessum
 fuerit in capitulo Cisterciensi.

Quid debeant discere Conuersi. Cap. ix.

Nullus habeat librum nec discat aliquid nisi
 tm̄ P̄r nr. et Credo in deum. Misere mei
 deus, et cetera que debere disci ab eis statutū
 est, et hoc non littera sed cordetenus.

De disciplina conuersorum, Capitulum. x.

A octauis penthecostes vsqz ad natiuitatē dñi;
 et ab octa. Theophanie vsqz ad pascha oī. vj.
 feri. accipiant disciplinā nisi aliqua fuerit festiuitas
 qua non laborāt. Quod si aliqua impediatur negli-
 gentia: die qua prius expedierit restituetur.

De capitulo. Capitulum. xj.

Omnibus diuicis diebus preter eos q̄bus gene-
 ralis sermo fiet in capitulo monachozū in
 quibus tm̄ fratres cōuersi ingrediuntur capi-

tulū eorū. In crastino etiā natiuitatis dñi pasche et
penthecoste, finita missa matutinali, ingrediantur
statim fr̄es caplm̄ sui ppriū vt teneatur eis caplm̄ v̄
ab abbate vel ab aliquo cui illud munxerit. Qui
venēs ante q̄ resideat ceteris oib⁹ erectis versiq; vul
tibus ad orientē, dicat Preciosa in conspectu dñi,
mors sc̄toꝝ eius. Et cetera q̄ sequitur more mona
chorū in via directoꝝ, r̄ndentib⁹ fratrib⁹ q̄ r̄ndenda
sunt. Deinde residens et dicto B̄ndicite et respon
so Dñs, faciat sermonē, Quo finito et subiucto
ab oib⁹ Amen, dicat is q̄ caplo p̄erit. Loquam̄
de ordine n̄ro. Quo dicto si recipiendus est novicius
dicat frater cui hoc munū fuerit: recipiend⁹ est no
uicius. Tunc is q̄ caplm̄ tenet dicat fratrib⁹. Fra
ter quidā recept⁹ est in caplo monachoꝝ: veniat et
mittem⁹ eū in ordine suo. Et missū illi⁹ adducat eū
predictus frater. Cui p̄tita venia astanti ante eū ex
ponat breuiter asperitatē et vilitatē ordine. Dem
de oret pro persenerantia ei⁹: et dicto ab oib⁹. Amē.
Iubeat eum ire in ordine suo. Tunc p̄tāt venia e
et clamēt et per oia agatur sicut in caplo monachoꝝ.
Quib⁹ tractatis dicto. Adiutorū nostrū in noīe
domini, et responso a fratrib⁹. Qui fecit celum et

terram. inclinent et discedant.

Quomodo recipiantur fratres. Capitulum. xij.

A Ratres ad cōuersionē uementes / in caplo monachorū recipiantur: nec prius tamen cōuentu fratru cōiungant^r donec recipiantur in capitulo ipsoꝝ. Qd̄ hac de causa qualibet die cōgregari potest. Deputetur aut̄ eis magister q̄ ydone⁹ sit ad mores instruendos et docendū ordinē. Nouicius cōuersus si pannos sibi emerit tales emat quales habem⁹. Mātellum aut̄ non emat quia non utitur.

De professione. Capitulum. xij.

P Ost annū ueniat nouicius in caplin monachorū ubi relicta prius oī pprietate faciat professionē hō modo. Imprimis prostratus petat miaz deinde surgens ab abbate imperium et flexis genib⁹ corā abbate iungat manus suas et ponens eas inter manus abbatis. Promittat ei obedientiā de bono vsq; ad mortē. Et r̄ndeat abbatē. Et dñs det tibi perseuerantiā vsq; ad mortē. oībue r̄ndentib⁹ Amen. Tunc osculato abbate discedat.

Et sciendum q̄ ab illo die quo petitionē suā fecit in caplo monachorū: et sic recept⁹ est in probatione cōuersorum. in ordine n̄o monach⁹ non fiet. Qd̄ si

suadente diabolo de ordine nro exiens / monachi vel
canonici regularis habitū a quolibet receperit: de posi-
to habitu in cōuersum recipiatur: nisi forte (quod absit)
ordines sacros acceperit. Quod si acceperit: deinceps
nō recipiatur.

C De fratribus in via directis. Capitulum. xiiii.

Athetex q̄ in itinere est teneat silentiū in oī-
bus ecclesijs / et in refectione sua / et post
completoriū: et habeat se in oīb⁹ sicut mo-
nachus in viam directus, excepto q̄ ieiunare non
cogitur nisi eo modo quo fratres ieiunāt in grāgijs.
Qui veniēs ad monasteriū / vel ad grangiā nri or-
dinis / per oīa ordinē teneat sicut fratres illius loci.
Poterit tamen loqui cū fratre stabulario de necessa-
rijs / vt est de ferrandis eq̄s et qn̄ ei tribuit prebēdā
et fenū / et hoc stando. Conceditur em̄ haberi stabu-
larium / et ipsum loqui cū fr̄ib⁹ nri ordinis, sicut cū
ceteris hospitib⁹ vbi mltitudo hospitū exigit. Qd̄
si cū monacho pficiscitur habeat se scdm̄ qd̄ ei pre-
ceperit.

C De victu. Capitulum. xv.

Eisdem cibis vescentur fratres conuersi quibus
et monachi / sani scz vt sani / minuti vt minuti

infirmi vt infirmi. Qui in monasterio sunt eadē qua-
 titate et eodem tempore. Si quos tamen abbas iudi-
 cauerit oportere sumere mixtum / sumāt. Adixti vero
 quātitas hęc sit. Medietas libre sui panis / vel maior
 q̄titas grossioris panis / et aqua. Qui vero in grangijs
 sunt / non ieiunabunt nisi in precipuis ieiunijs / et
 in aduētū / et sexta feria ab idib⁹ Septēbris vsq; 3
 ad quadragesimā, ⁊ habebunt singuli libram panis.

Et in super de grosso pane quātum necesse fuerit,

De vestitu Conuersorum. Capitulum. xvj.

UEstitus sit cappa / tunice / calige / pedules /
 sotulares, caputium scapulas ⁊ pectus tātū
 modo cooperiens. Bubulcis tamen et qua-
 drigarijs et pastorib⁹ ampliozem mensurā p̄uidere
 poterit abbas. P̄elles quoq; grosse et simplices. Qd̄
 si cui tamen abbati visum fuerit de ipsis grossis pel-
 libus cū iam veteres fuerint aliquas cooperiri opor-
 tere: nō nisi de veteri et vili panno fiat. Si quis autē
 abbas ex ordinatū mātellum cōtra id qd̄ scriptū est
 ab aliquo superueniente cōuerso portari deprehēn-
 derit: retineat illū. Liceat conuersis quatuor habe-
 re tunicas si abbati visum fuerit. Solis vero fabris cō-
 cedit̄ habere camisias / nec tamē n̄ nigras ⁊ rotundas.

C Delectis. **Capitulum. xvij.**

Lectos habeant sicut monachi / preter leuam
loco cuius pellibus vtuntur.

C De pena inobedientie cōuersoz. **Cap. xviii.**

Qonuersus qui cuilibet magistro sibi deputato
inobediens fuerit: pro satisfactione trib' die
bus humi residens / comedat corā fratrib' in refec
torio sine mantili.

C De botis. **Capitulum. xix.**

Qonuersi in grangijs botas non habeāt: sed
neq; in abbacia quidē: nisi forte propter vi
gilias alicui in abbacia eas dederit abbas. et ipse
sint vetuste. Et quib' vetustis poterit idem abbas
si ad manū fuerint vni e fratrib' aliquātas cōmit
tere his qui de grangijs venerint: cum necesse fu
erit commodandas.

C Decampanis. **Capitulum. xx.**

Qonuersi ad grangias campinas nō habeant
nisi paruas nolas in refectorio ad cōuecan
dos fratres ad refectiōē. Quas qui habere volue
rit: habeat.

C Quod conuersus Conuerso caput non
lanet. **Capitulum. xxj.**

Quoniam conuersus caput non lauet. Qui autem pro infirmitate sibi lauare non potest. cui prior insserit: ei lauet. Qui aliter fecerit: absque omni retractatione in caplo conuersorum dberetur.

Quas pelles operentur. Capitulum. xxij.

Pelles siluestres non operentur fratres nri non catinas. non coninas. non virias. non grifias. sen alias eiusmodi: etiam si qualibet occasione habere contigerit: nam emere oimono licet.

De fugitiuis. Capitulum. xxijij.

De fugitiuis conuersis: qui in extremis agunt: in abbatibus sit prouidentia.

Explicit liber vsuum ordinis. Cisterciensium.

¶ Sequuntur signa loquendi secundum
ordinem Cisterciensem

A Rtem signorum discant ceteri, monachorum
ut cauant linguis a vulnerebus vitiorum,

De signis ad personarum cognitionem pertinentibus.

¶ Abbas. Signum abbatis est tangere frontem duobus digitis simul Junctis Indice scilicet et medio.

¶ Unde versus. Indice cum medio Junctis frontitatur abbas.

¶ Prior. Signum prioris est prelatos digitos ab reflexis separatos allenare. **¶ Unde versus.** Est prior his rectis flexis alijs tibi notus.

¶ Subprior. Signum subprioris est recto minimo digito alijsque reflexis dexteram manum allenare. **¶ Unde versus.** Subprior est primo digito tibi significatus.

¶ Cellararius. Signum cellararii est pollicem dextere manus allenare ceteris digitis flexis. **¶ Unde versus.** Tu cellararium cum pollice significabis.

¶ Sacrista. Signum sacriste est cum manu fingere pulsare campanam. Et pro solatio ipsius leuationem minimi digiti. **¶ Unde versus.** Est sacrista manu quam pulsaret significatus. **¶ Solatium eius.** Cum quasi minimum releuo noto paruum.

Dispensator. Signum dispensatoris est fingere tenere clauē in manu et post hoc facere signū vini. **Unde versus.** Dispensatorem cū vino et clauē notabis,

Bursarius. Signū bursarij est pollex tractus in longum palme manus sinistre quasi cōputandum numerando. **Unde versus.** Pollex cum palma tractus bursarius extat.

Monachus. Signū monachi est cū digitis cucullam tenere in parte anteriori si fuerit extraneus poteris dextera manu exteriorē partem manus sinistre fricare. **Unde versus.** Cum monachū signas digitis tu prende cucullam aduena si fuerit cōuexam tange sinistre. **Exterius** leuā si tangit concava dextre cum motu signat nobis altare pandū.

Pro altari beate marie. Pro signo preparatiōis altarium particularium primo altari magne capelle quia est beate virginis addes signum mulieris signo premisso.

Pro defunctis. Pro capella defunctorū facias signum mortis quā manū applicare ad guttur uolento occidere.

Pro sancto bernardo. Pro capella sancte Ber

nardi pmissio signo generali ad iuge signu abbas.
¶ Diaconus. Signum diaconi est facere cruce
cem in fronte et subdiaconi in pectore. **Unde X
sus.** Est leuita cruce si fronte pollice tangas et
subleuita cu pectus sic cruce signas.

¶ Mulier. Signu mulieris est trahere manu
per frontem incipiendo ab vno supercilio vers^o ad
aliud supercilium. **Unde versus.** Indice per fro
tem ducto signo mulierem.

¶ Ebrius. Signum ebriy est cum indice tange
re frontem ac si vellet quis perforare dolium vini.
Unde versus. Ebrius est totus qui perforat In
dice frontem.

¶ De signis locorum.

¶ Signu generale. ad significandu locu quo sit
ille qui queritur est ipsum locum digito monstra
re quatum fieri potest de inde subiugendu speciale
signu eiusde loci. **Unde versus.** Siquis de quoq
cui vis inquireat vbi sit hoc qntu poterit digito monstra
re studebit atq loci signu post hoc subdet speciale.

¶ Oratorum. Signum oratorij senectis est face
re signum oroniz quod est iungere palmas manuu
ad inuice sursum leuando. **Unde vsus.** Per palmas

Junctas oratio significatur,

Clastrum. Signum speciale claustrum est facere circulum seu spheram manu. **Unde versus.**

Spera manu facta claustrum michi significabis.

C dormitorium. Signum dormitorij est facere signum dormitionis. **Versus.** Si capiti clausum factas supponere pugnum. Tunc somnum somnino locum tibi significabis.

C Ignis. Signum Ignis aut luminis est insufflare indicem. **Versus.** Index insufflatus lumē designat et ignem.

C Aduitus. Signum nouicij est monere ad aurem indicem et medium. **Versus.** Est nonus auricule medius motus simul Index.

C Conuersus. Signum conuersi est fingere trahere manu barbam. **Unde versus.** Tu pro conuerso manibus captā trahere barbam.

C Secularis. Signum secularis est fricare barbā manu dextra incipiendo a parte sinistra. **Unde V.** Et laicum dextra barbam tu nosce fricando.

C Rex. Signum regis est tangere caput quinqz digitis per modum corone imperialis. **Unde versus.** Quinqz caput tangens digitis signas michi Regem.

Miles. Signum milites est p̄missio signo homi-
nis fingere extrahere gladium. **Vnde versus.** Ex-
tracto gladio miles tibi significatur, /

Puer. Signū pueri est adiungere parū digi-
tum ori. **Vnde versus.** Si minimū Jungas ori pue-
rum michi signas.

Sum ostrare. Signū sumptuosus est tangere pec-
tus indice. **Versus.** Indice si tango pectus tunc
me tibi signo.

Capitū. Signū speciale capituli est cōcauam
partē manus sinistre frequēter tangere cōuexa ma-
nus dextre. **Vnde versus.** Iustitieq; locū designat
palma sinistre sicrebro dextre cōnexa percuciatu-
r,

Refectorium. Signū speciale refectorij est fa-
cere signū cōmitionis. ouorum.

Aula. Signū aule est cum signo comestionis
facere signum carnis.

Calefactorium. Signū calefactorij est facere
signū calefactionis, /

Coquina. Signū coquine est facere signum
tenti assatum, /

**De signis quib⁹ frequenter contingit vti
in ecclesia. /**

Altari. Iſto ſigno generali preparationis altaris ſolenius mouere cōcauā partem manus dexterā ſuper cōuexā ſine exteriorē partē manus ſiniſtre. **Unde verſus.** **C**onfeſſio. Signū confeſſionis eſt tangere & clauſum indice medio et de inde manu tangere pectus. **Unde verſus.** Indice cū medio primo & ſi tangitur: atq; poſt illud pectus confeſſio ſignificatur.

Loqui. Iſto ſigno autem locutionis ſimplicis. **Verſus.** Indice et medio tangens & dat tibi ſari.

Signa librorum.

Librum. Signum generale libri eſt extenſam manū mouere ſicut folium libri moueri. **Verſus.** Voluens ſepe manū moueas librum tibi ſignat.

Diſſale. Iſto ſigno miſſalis adde ſignū crucis pro ſigno libri euangeliorum adde ſignū diaconi pro ſigno libri epistoſolarum adde ſignū ſub diaconi.

Liber lectionum. Iſto ſigno lectionarij in quo ſunt lectiones vigiliarum pone Indice ſuper oculum clauſum quia illud pōt ſignificare noctem eo q̄ contenta ibidē ad noctem pertineant et cōmuniter de nocte dicatur.

Breviarium. Pro signo breuiary leua digitum
paruum qz tales libri non sunt magni.

Psalterium. Pro signo psalterij ad iunge regis,
quia dauid erat Rex.

Regula. Pro signo libri regule fac signū ablatiſ,

Antiphonarius. Pro signo antiphonarij p̄misſo
generali signo libri pollicem iuflectas.

Signa pertinentia ad cantum.

Cantare. Pro signo generali cantus ori aliqua
tulum aperto opponuntur duo digiti Index et medi⁹
et pro signo loquendi itē facies sine oris apertioe
ut dictum est prius. **Unde versus.** Index cum medio
tanges os dat tibi fati. Si fuerit patulū os tunc te can
tare notabit.

Capella bti clementis. Pro capella bti clementis,
fac signum pape qd̄ p̄t esse signū applicare omnes di
gitos manus dextre ad caput seu frontē postea facere
signū crucis.

Capella bti thome. Pro capella bti thome fac sig
num de collationis percutiendo colum manu tāquā
a parte posteriori.

Odise auditionis. Pro signo vocandi ad missam
debemus pollicē et indicē circa aurem mouere. **Vsus.**

Index et pollex sibi moueantur ad aurē ut missam
audita pergas tibi significabunt.

Calix. Signū calicis est leuare tres digitos p̄
mos manus sinistre ab alijs separatō et rectos,
tenere et super ipsos cum Indice et medio manne,
dextre facere signum crucis. **Unde versus.** Est ca
licis signū digiti tres cum cruce recti.

Panis promissa. Signū panis promissa est ad
iungere pollicem cum indice manus sinistre et super
ipsos sic disposite facere signū crucis. **Unde versus.**
Index et pollex instar p̄tere sociati cum cruce sacran
dum tibi pane significabunt.

Vinum. Pro signo vini solet tangi p̄cula aut
extremitas uasi. **Versus.** Indice per nasum curuato
dat tibi vinum.

Aqua. Signū aque est omnes digitos manus
dextre simul coniungere et sic iunctos per obliquum
mouere. **Unde versus.** Ut noscamus aquas quinos
digitos tibi iungas/quin spe conuinctos crebrius mo
ueat inobliquum.

Cereue. Signū cerei est vtriusq; manus con
tuitates adinuicem applicare et sic eas mouere ac
sicereū rotundū facere vellemus. **Unde versus.**

Palma fricans palmā candelā significabit.

Lectio. Iſto ſigno lectionis p̄miſſo generali ſigno cantus palma manus ſiniſtre ita indicē manus dextre impingat et ipſum paululum attractum reſilire faciat tanq̄ ſi ceram a candela legentis ſuper candella labe factam cum virgula remouere.

Velles.

Reſponſorium. Iſto reſponſorio vero poſt generale ſignū cantus articulo indicis debemus pollicem ſupponere et ita ipſum reſilire faciamus.

Antiphona. Iſto antiphona facto ſigno generali eſt articulo minimi digiti pollicē ſupponere.

Alleluia. Iſto alleluia poſt predictum ſignum generale poſtum⁹ manū leuare et ſummitates digitorum mouere quaſi ad volandi propter angelos quia vt cōmuniter dicitur ipſum alleluia eſt canticū angeloz.

Designis pertinentibus ad vittum,

Panis. Iſto ſigno panis fac v̄num circulum cum vtroq; pollice et duob⁹ digitis qui indices appellatur. **Vnde verſus.** Cum pollex duplex teu circuli aſſotiantur Indice cum duplici ſic panis

significatur.

Qua. Signū ouorū est cū vno digito vdelicet indice manus dextre fingere et simulare in altero indice testem omi.

Piscis. Signū generale piscium est simula-
mus manu caudā piscis in aqua cōmotum.

Unde versus. Si digitis simulas motum piscis
toto pisces.

Alec. Pro signo alecis addes predicto signo
generali quod indice fingas perforare nasum in p-
te posteriori. **Unde versus.** Alec significabis si
nasum perforat index.

Carnes. Signū carniū est aprehendere pol-
lice et indice manus dextre illud quod est magis
carnosum in manu sinistra prope pugnum. **Unde
versus.** Tenta caro leue digitis carnes tibi signat.

Casens. Signū casei est cōplodere palmas
manuū adinuicem ac si caseum p̄mere velles.
Unde versus. Complosis manib⁹ monstratur ca-
sens esse.

Butirum. Signū butiri est vngere dextram
manū sinistra manū. **Versus.** Intus vncta manus
signat me velle butirum.

Lac. Signū lactis est pollice et indice trahere i
minimū digitum alterius manus sicut uacet trahi
solet. **Unde versue.** Est lac si pollex minimū retrahat
simul index.

Domū. Signum proprium pomi est includere po
llicem in palma. **Versue.** Pollex cum palma clausus
signat tibi poma.

Sal. Signū salis est facere sicut faciunt illi qui
cum digitis aquā benedictam sumunt, **Unde versue.**
Index cum medio signat sal pollice tracto.

Acetum. Signum aceti est cum digito fricare i
guttur eo q̄ ibi sentitur cum acrimonia. **Unde vsus.**
Index si guttur scalpit designat acetum.

Sinapū. Signū sinapu est tangendo siue fric
cando nasum q̄ ibi deipere soleat sumentes fac sic et
alie false siue actibus effectib⁹ designari possunt.

Unde versue. Effectu proprio tu salsam significabis.

Cultellus. Signū cultelli est dextra manu q̄ si
palma sinistre uelle sequare et sein dexe. **Unde vsus.**
Palma secans aliam cultellum significabis.

Dotare. Signū potandi est manū clausam ori
apponere pollice interposito labijs ac si fingere uelles.
Unde vsus. Ori mitte manū clausam potare notabis.

Potus. Signū poti est manū clausā dextrā dorsū
 inclinare et ipsam cavā tenere digitis aliquantulū
 inflexis. **Versus.** Si potum quas digitos tu flec-
 te dorsum. **S**i potus que quis est valde magnus
 leua postea indicem cū medio. Si autē mediocris
 et ordinarius leua solum indicem. Si vero paruus
 leua parvū digitum.

Cyphus. Signū cyphi est duobus digitis com-
 primere labium inferius et ex eo fingere vas. **Versus.**
 Inferius tū labium comprime vasq; notabis.

Vitrum. Signū vitri est duob' primis cōpri-
 mere labium ut dictum est et post tangere indice
 oculum apertum ppter claritatem vitri.

Discus. Signū disci aut scutelle est dextram
 manū expandere et ipsam per obliquū mouere et
 eo quod latius debet moueri manus quanto vas quod
 petitur manus est et latius ut patet quia discus est
 maior scutella et adhuc minus prouase minori.

Unde versus. Expansam dextram si tu moueas
 per obliquū sic fratris discum designat atq; scu-
 tellam.

Ieiunare. Ido signo ieiunandi nota versus
 sequentem. **D**um ieiunare proprie vis signifi-
 care.

Mitte manū labijs digitis vtranzq; tenendo.

C **Comedere.** Iſto ſigno comedendi nota x̄sum.
Si digitos ponis ori tres mandere ſignas.

C **Afirmare.** Iſto ſigno affirmationis nota ver-
ſum ſequentem. Nos afirmamus ſi barbā
ſepe trahamus.

C **Negare.** Miſſus mox index dat de ſignare
negantem.

C **Expliciunt monachorū ſigial.**

C **Modus visitandi,**

C **Sequitur modus quē debet abbas obſervare
visitando vel eius commiſſarius.**

P Rima die ipſo introeunte in monaſteriu
abbas loci illius cū ſuo cōuentu occurrat
illi in primo hoſtio / cantēt frēs Reſpon-
ſum. Audi iſrael / Tunc abbas visitandus. *v.*
illius ſinō fuerit abbas det ei aquā b̄ndictam
et viſitator aſpergat oēs / Tunc osculetur cru-
cem ei oblatam ap̄ſidente loci illius / Quo p̄
acto ducatoꝝ ad templū ad orationē et p̄gat
ad dexterā abbatis uel p̄ſidentes visitandi

Allius /

Postea ducatur ad loquutorium ubi mutuo salu-
tent eum oēs frēs abbate incipiente de inde du-
catur ad hospitium.

¶ Prima die visitationis faciende.

Prima g. die visitatore ingrediente cap.^{um}
legatur martirologium et offitio preciose
peracto dicat visitator. Benedicte et responso
dato inferat. **D**omi ego sum pater abbas et visita-
tor istius monasterij. Ideo venio visitaturus filia
nre. quare ut salubrius fiat qlibz vrm se dispo-
nat ad hoc. secundi deum et regulam tunc preci-
piat et moneat presidente ut faciat precepta et
monitoez suis subditis simili ipe visitator faciat.

¶ Si vero sit comissa⁹ declaret sua legationem
pro ut in sua comissioe cotinetur. Tunc legatur
comissio qua perlecta dicat ipe vultis me pro-
missario recepere ipis vero respondentib9 volu-
mus dicat ipe ut procedamus secundu formam
ordinis consuetam surgat cantor et eam legat la-
tine vel atz ^{f. forma} que habetur. in libello **Die octavi cap.**
primo / qua perlecta dicat visitator abbati ul p-
ori si abbas desit, ut faciat monitoez exhortatoez
et precepta suis subditis sedm tenore forme vi-

definitionu. d
octava, c. fin.

sitationis quib⁹ factis dicat visitator uel eius
assessor si habeat dirigendo sermonē suū ad sub
ditos visitandos. **D**ni patres vobis audistis domi
ni v̄ri abbatis aut presidentie precepta ordinis
Illis vero auctoritate dñi n̄ri iesu xpi cuius vi
ces gerimus in hac parte auctoritate etiā patris
abbatis cuius plenaria in hoc facto fungimur p̄te
vobis monemus rogamus exhortamur. vobis q̄ precipi
mus quatinus ea q̄ seuerit̄e emendanda corrigen
da et reformanda in hac sancta et religiosa domo
tam in capite quam in membris. **E**xpone q̄d
sit in capite et quid in membris tam in spiritualib⁹
q̄ corporalib⁹ seu temporalib⁹. **E**xpone similiter
quid p̄t eē corrigendū in spiritualib⁹ et quom̄
aut quo medio etiam de temporalibus tam de
intrinsicis q̄ de extrinsecis nobis tanq̄ visita
tori v̄ro et illi cui imputatur salus animarū v̄rarū
vel alicui regulari persone de societate n̄ra in ap
to aut in secreto proponatis et aperiat̄is pro ut
vobis d̄ ostenderit et vobis melius videbitur ex
pedire nō zelo vindicte aut inuidie sed zelo ho
nestatis et bona charitate secundū formā visi
tationis. **I**lluc exponatur quid sit crimen ;

occultum et quid publicam et quomodo aperienda sunt et ea q̄ non sunt de foro confessiois. **I**tem quo modo aliqua facta possunt puniri secreta .i. p̄ncipis h̄c scientib⁹ et quid sit perhibere testimonium accusandorū. h̄c facto/petatur visitator si habeant distinctiones illius anni et sint lecte in cap. Si vero non habeant det eis et legantur statim. Si vero iam lecte fuerint nō legantur sed petatur carta visitationis ultime et legatur et in oib⁹ articulis petatur ab abbōte et priore qualiter fuerint observati singuli articuli ip̄i perlecta q̄ntur si secundūq̄ in ea cōtinetur legatur terminis constitutis ter v̄l quater in anno. c̄.

Quibus actis dicat loquamur de ordine nostro. Tunc se recognoscant qui voluerint et pro clametur qui fuerint pro clamandi et si que questionees emerferint fiat inquisitio et in 3. cap. visitationis terminentur pro ut expedierit. **I**demst venas vero et proclamatores et correptores dicat, quantum hora permiserit visitabimus officinas v̄ias quappter vadant officiales ad officinas suas ut ibi eos inueniam⁹ et tali hora tenebimus consistorium nostrum secretum in loco consueto quare q̄lz videat apud se qualis ad sibi proposita respondeat sine simula

tionē sine fraude et irdeat vnusquisqz ne oneret
conscientiam suam super interrogatis et sciant quod
salubris reformatio^{et} visitatio plus dependet ab ipis
q̄z a visitatore ut dicit boeti⁹. Si opus medicantis
expectas oportet ut vulnus de tegas tuū. **¶** Quib⁹
propositis dicat. **¶** Dñi mei pro grā spūs sancti
impetranda q̄ nos dirigat et qua mediante possi-
mus aliqua in hac p̄ntē nrā visitatione facere
seu ordinare q̄ sint ad dei honorē et aiāz nostro-
rum salutem actqz hui⁹ sacre domus vtilitatē qui-
libet nostrum dicat deuote hymni. Veni creator
spūs / cū versiculo / Manda dē virtuti tue / Et orō-
ne est adsit nobis. **¶** Postē surgens / dicat Adiu-
torium nr̄m in nomine dñi / Et inde recedant dñi
aut venerint ad loquutorium dicit. bñdicate. **¶**
¶ Tunc iuniores domus proponāt auctoritates
scripture sacre siue sanctorū quas voluerint et in
prōptu habuerint et visitator illas de claret si vo-
luerit postea prior uel officarij si aliquid volue-
rint dicere breuiter dicant in cōi et exeant alijs
remīnētib⁹ in loquutorio his peractis dicat visita-
tor. **¶** Crastina die tali hora per dei gratiam
audiemus computationis Ideo eas preperet bur

sarius et ceteri officiales. **V**isitans g. officia in- *visitatio*
 cipiatur a sacristia. et primo in ecclesia visitet corpus *officinarii*
 dñi ai prius tñ assumpta stola ac locis manib⁹ vi- *Corpus dñi.*
 deat p⁹ si reuerenter honorifice et decenter et qu-
 mutatur hostia quia debet mutari de xv. in xv. di-
 ebus semel / 2. quod hostie reseruantur qz debent
 reseruare tres ex quib⁹ in firmi debet edicere. **I**tem
 si aliqui celebratur extra templi ubi celebretur et
 pro quibus personis. **I**tem si religiosi habet aliqs
 missas ex fundatione. **I**tem si missa dicatur semper
 in maiori altare. **I**tem de missis debitis ex ordine
 s. de beata virgine p̄ defunctis si cotidie celebrat⁹
 inde factibili. **I**tem si religiosi dicant missas de-
 bitas de dñi veniesi annuersarium mēsis fiat in con-
 uentu. **V**isitata sacra eucharistia visitetur
 sacristia primo videat paleae maioris altaris et ali- *Sacristia*
 orum et si sint tres paleae quib⁹ altaria sint cooperta *paleae*
 videat corporalia et alia ornamenta tā sacerdotum *ornamenta.*
 quā ministroz et an missae cōuentuales dicantur cū *missae cōuent.*
 ministris debitis. **I**tem de calicib⁹ et si aliq̄ *vasa sacra.*
 vasa fuerint vendita aut impignorata et si sint cō-
 paranda similia vasa aut indumēta. **I**tem dlu- *lampadae.*
 minarij ecclesie de numero lampadarū et si sacrista

Reditus

Horologio.

scopatio.

Cereo.

Cōmunicatio

habeat reditus unde suo possit providere officio aut si excoi provideatur eod. ¶ Itē de orologio et d pulsū horarū canonicarū, ¶ Itē de scopatione ecclesie, ¶ Itē de cereo pascale, ¶ Itē si recipiatur aliqui ad cōmunionē preter domesticos et familiares, ¶ Itē si ipse sacrista recitat computatōes sui officij, ¶ Itē de firmatōe de ostiarū, ¶ Itē si mulieres ingrediantur templū, ¶ Itē de loco tuto proseruandis reliquijs, ¶ Itē de moribus et vita ipi⁹ sacriste De inde imprimato def^o ei Juramentum q si aliqua sint corrigendi in suo officio sibi proponat inuirtute salutaris obediēte et quorum consilio bona ecclesie sint alienata puta vasa,

Visitatio dormitorij post visitationem ecclie.

Visitaturus dormitorium ascendat cū preside te et senioribus vocatis etiam omnibus fratribus et monachis ipi⁹ loci et visitatores socij & nullo tñ admisso ad huiusmodi visitationis seculare.

Si dormiant

¶ Primo inquirat an oēs dormiant in dormitorio et quare nō dormiāt et q sunt illi, ¶ Itē si fiat scrutinium singulis noctibus et per quos, ¶ Itē si claudr dormitorij et qn et per que et quota hora pulsaf^o

post completorium in dormitorio. **I**tem si accepta
 aqua benedicta omnes ascendant dormitorii simul. **D**
De inde visitet singulorum cameras in visitatione *Camera.*
 videat munditiam camerarum. Regularitate lecto
 Decansis de honestate vestimentorum et calciamen
 torum De providentia candelarum et custodia ignis.
 De clauo singularum camerarum quia debet habere
 prior ad aperientiam singulas camerae. **I**tem de
 clauo communi dormitorii de ingressu secularium in dor
 mitorii de ingressu camerarum ad inuicem. **S**i comedat
 si potest in dormitorio de simul tormentibus in eodem
 lecto de operituris per quas possunt de nocte ad dormito
 rio egredi uel si de facto egrediantur. De eo qui
 habet clauum dormitorii quomodo prestat iuramen
 tum. **I**tem si ascendatur ignis in ipso dormi
 torio. **I**tem si est lampas de nocte ingiter in ipso
 ardens. de vestibus secularibus non habendis nec ar
 mis inuasivis. **I**tem de libris suspectis et de
 exercitio quod licite potest fieri in dormitorio. **I**tem
 de meridiana tempore statis quomodo obseruetur et
 si ostia claudantur. **I**tem de infirmis non ma
 nentibus in dormitorio. **I**tem si sacrista pulsat
 ante vigiliam ad ostia singulorum si dormitorii manet

clausum tempore diurno.

Visitatio portariorum monasterij.

Visitato dormitorio vadat ad portam primo
petat a portario qualiter fiant elemosine ibi
de, et quibus diebus, et in qua ^{hora} quota et portione,
et si fiant secundum qualitatem et indigentiam
mendicantium et maxime leprosorium. **I**tem
de religiosis peregrinis maxime ordinis nostri, quo
modo recipiuntur de alijs etiam ordinibus et in quo
loco. **I**tem de mulieribus si ingrediuntur et
de qualitate ipsarum. **E**t de tribus prebendis coti-
die distribuendis si distribuuntur per quos mi-
nistros et quota ora ministratur elemosina quo-
ta hora claudatur porta sero et aperitur mane. **E**t
si claudatur defertur ad presidentem nocte. **I**tem
tempore refectoris inconuictu. Inquirat de custo-
dia porte tam de die quam de nocte. **I**tem si sci-
at aliquos sine expressa facultate egredi tam
de die quam de nocte. **I**tem si sciat mulieres
suspectas et malefamas frequentare portam mo-
nasterij loca circumuicinia. **O**rtus grangiarum,
pretextu etiam consanguinitatis uel quorundam
negotiorum. **I**tem de muliere antiqua lo-

trice panorum an sit fidelis. Et quom. et a quibus
lauantur pini religiosorum et quor. expensis.

Si recipiat aliquos seculares ad ludendū cum religiosis
Si religiosi ferūt extra suas portiones uel aliqua
uictualia. Et pro quib⁹ causis qrat aliqua alia q̄
pnt occurrere. et super his omnib⁹ de Juramento.

Visitatio coquine tam abbatis q̄ cōuēt⁹
et ministroꝝ oia sub Juramento

Primo inquirat de quantitate et qualitate pi
tantiar. et portionū et de eaz sufficiencia quot
et quib⁹ diebus uescuntur carnib⁹ in septimana. si
diebus mercurij clam uel palā ministrentur uel co
medantur carnes contra sacra ordinis instituta. **S**i
diebus quadragesime ministrentur cibaria ab ecclia
prohibita ut oua butirum ec̄. **S**i permituntur
seculares intranei uel extranei ingredi coquina. Si
abbas uocat frequenter religiosos ad mensam suam.
Quid sit de eoz portionib⁹ quid expendz in vno die.
In vna eudomata. In vno mense. In vno anno tam
in ordinaria q̄ extra ordinaria. **S**i emit a mer
catorib⁹ ducat de quantia eozum. **S**i pro co
quina abbas accipiantur portiones ab eodē a quo pro
conuentu si ipsi coci uel dispensatores sint fideles aut

ant clam rapiant provisiones abbas et fratrum,

Visitatio cellarij vini.

Primo inquireat secreta quantitate vini quomodo
ad singulis annis fiant provisiones et expense
quo tempore quomodo et quibus distribuitur vinum.

Visitatio horreorum frumentorum.

Queratur acustode granorum quantum accepit et a
quibus granis quomodo suas reddit computa
tiones qualiter mundatur granum/purgatur farina quomodo
mittit bladum ad molendum et farinam ad pustinum
si in pustinum vel molendinis nutriant animalia.

Depistino.

Quantum bladi expendit in die quantum in ebdomada
et mense et anno et quot panes facit et
exsertatio. **I**tem si omnia et recepta et expen
sam computet et de omnibus det rationem.

Devestiaro et calciario.

Quia vestimenta et calciamenta multa sunt in
venda secundum diversos status personarum vide
antur quod singula descendendo ad particularia.

Visitatio infirmorum monachorum.

Primo de silentio colloquij servitorum infir
morum de esu carnum quibus datur et quibus

diebus. **I**tem per curas manus **I**tem quādiu
 morantur ibi quādiu recipiant acellarario et acōitate
 si honestū sit et sanū et apētibile pro infirmis. quot
 et q̄ aīalia recipiunt celarary. **I**tem si ipe celara
 rius et infirmari⁹ erent solitate de infirmis quomo
 do infirmi ibi dicunt horas de cap. ibi tenēdo. **I**tem
 si habeat inuentōriū utensilium infirmitory. si ali
 quid sit perdictū et per quē uel per quos. **I**tem si u
 dant extra monasteria ad balnea. **I**tem si habeat
 quitēntias medicorū/tonsoꝝ/apotecarioꝝ eō.

Visitatio cele hospitum tam secularium quam
 religiosorum et peregrinorum.

Primo quatur quātū recipiuntur hospites diui
 tes pauperes et religiosi precipue quid accipiāt
 redditū. quid panis infirmitō quid uini meclario
 quomodo sit ornata domus utensilib⁹ tam lectorum
 q̄ mēsarū et coq̄ne. **I**tem si sit confessor intētus
 et discretus ordinatus ad audiendū uolentes cōfite
 ri ubi sepelliuntur et quomodo et per quos si ibi mo
 riuntur. **I**tem debet ibi nutrire aīalia sicut ga
 linae pulos canpones porcos ^{pro} p̄uisione dom⁹. **I**tem
 si hospites diu morentur sine necessitate.

C Decretario monasterij aquo omnes officia-
rij omnia pro suis officijs accipere debent.

Primo quod ab eo quantum est in provisione domi-
niali de blado farina / sale piscibus / oleo / cera plumbo
ferro calibe / seuo / casijs / de vino de bobus / ouib9 / por-
cis / capris / inuitioib9 / et generaliter de oib9 provisioni-
bus necessarijs sicut etiam de ^{expensis} spebus. **C** Item
quod qualiter bona distribuatur ministraret et qualis
ipse sit moribus et uita diligenter inquirendum est.

C **Visitatio in burfarijs et burfaria.**

Primo post capitulum prime diei petantur ab
abbate apud burfarijs omnia scripta obligato-
ria et dimissoria terrarum grangiarum pascuorum pas-
turarum et aliarum possessionum postea conferantur
recepte cum expensis petantur in uirtute obediencie
districte omnia scripta et quitantie uel talie ut sic pro-
betur uera solutio debitorum. **C** Item si burfarius
habeat providere religiosi de omnibus humanis ne-
cessitatibus ut habetur in regula uel si habent de bur-
sam communi ut semper euitetur propter

C De interrogando abbate super his que concernunt
officium suum fiat secundum formam ordinis considerata

qualitate et uita persone considerata quãtitate dom⁹
et pluribus alijs concurrentib⁹ secundũ tempus et
causas.

T Sequuntur 16 articuli de quib⁹ debet uisitatoꝝ in
terrogare tam monachũs q̃ conuersos et etiã alias
personas domesticas super uita et cõuersione ipi⁹
abbis.

1° **T** An dõns abbas frequentet ecclesiam et horas
canonicas tam de die q̃ de nocte in diebus festiuis
et etiam alijs.

2° **T** An celebret frequenter et in diebus sermonu⁹
dicat missas solennes alias inducat ad celebrãdu⁹.

3° **T** An sit frequenter absens a monasterio et in qua
cõmunitate et ubi uel si prope mo^m

4° **T** Si manu teneat conuẽtum suum in victu et res-
titu et alijs necessitudinibus decenter et in tempo-
re congruo.

5° **T** An sit sollicitus in obseruantijs regularib⁹ cus-
todiendo et imperando fieri de dormit^o. et eius ho-
nestate, de lampade de scrutinio / de silentio / illic et
ubi q̃ obseruando / de refectorio frequentando d^o ob-
seruantia claustrⁱ de mandato domini.

6° **T** Si uiuat incontinẽter aut fornicarie et si hoc

cum magno scandalo uel infamia,

7° **C** Si sit prodigius uel sumptuosus aut bonorum alienator.

8° **C** Si utatur consilio seniorum suorum in administratione sue ecclesie.

9° **C** An sint bursarii uel ipse solus recipiat ¹⁰⁷ *diaria* *utrum* redat clarum et specificum computum de receiptis suis et expensis et quibus.

10° **C** An abbas alienauerit iocalia ecclesie uel possessiones aut predia domoꝝ.

11° **C** An religiosi sui sint bone conuersationes absque nota carnalitates seu incontinentia.

12° **C** An aliqui sint inobedientes abbati suo et contra ipsum machinantes malitiam et libellos infamie secularibus dando.

13° **C** Si religiosi sint proprietarii pecuniam oues boues equos seu equas agnos armenta vineas de vineis redditus ortos nomine proprio aut alieno habentes locantes seu mutuantes.

14° **C** Si religiosi sint usurarii fures si deponant bona mobilia apud parentes si ditent eos aut retineant bona parentum in monasterio.

15° **C** An utantur tunicis fisticis ante et retro caligis.

ingris aut coloribus inconsuetis, 2° Capitulo.

C Secunda die intrent capitulum hora consueta et si fieri possit et fiat sermo quo finito dicat visitator loquamur de ordine nro / petantur venie quibus petitis accepta penitentia fiant proclamatores et corrigantur corrigenda si se cognouerint proclamati et si negauerint sibi imposita inquirat diligenter visitator maxime si fuerint criminales et pro ut inuenerit 3° cap^o iudicet condemnato vel absolueno, et sic finatur capitulu secundu sedibi dicat qn tenebit 3^m.

C De tertio capitulo visitationis.

Quod celebrato 2° cap^o si fuerit multitudo conuersorum vadat statim visitator ad cap^m eorum et dicta preciosa ut moris e / sedeant oes visitator dicto iudicite addat. Loquamur de ordine e. Tunc conuersi petant venias / postea proclamantur et puniuntur ut meruerint sed si fuerit gravis casus fiat informatio diligenter. Et conuersus atetur ad cap^m 3^m monachorum. **C** Tunc visitator vadit ad aulam coputationum ad computaduciu abbe et officarijs et ibi solerter inquirat de statu temporali de redditibus de prouisione domus de debitis ta actiuis

q̄z passius / q̄rat quitantias òim auctorū tam per cō-
uentū q̄z abbate / auditis cōputatioib⁹ / q̄rat ibidē
si aliquis fuerit positus in penitentia et si meruit gra-
tiam obtinere / **E**t ista 2ª die ante q̄z vadat ad 3^m
cap^m fiat carta visitationis et petatur ab abbate
et priore si velint aliq̄ specialz poni.

Tercia visitatio 3^a die facienda.

In 3° cap^o fiant correctiones de culpis cōpertis
quib⁹ expeditis dicat visitator. **N**os mo-
re ordinis laudabili ad laudē dei et huius sacre
domus honestatē et vtilitatē. Aliq̄s fecim⁹ ordina-
tioēs pro ut potuimus et vidimus decēre sicut mo-
do audietis. **T**unc legatur carta qua finita
dicat visitator observetur melius solito et legatur
per cantore tempore et loco in ea cōtēntis. **I**ndostea
dicat nos inquisuimus de statu huius monasterij
tam de spiritualibus q̄z corporalib⁹ et in cap^o et in
mēbris / et inuenimus talia et talia emendanda
et corrigenda **R**ogo g. in viscerib⁹ ihu x. emēdēt^r
moneat cōuentū ut abbi suo reuerentiā obedi-
entiam et honorem exhibeant / officiales diligāt
et patienter suportent et quid quid eis tribunatoz
contētentur nec remurmurent / recōmendetur ab

bas et sui officiarij de bono zello / bona diligentia
 sitamen fuerint comendandi / alias exortentur qd
 diligentius se habeant et suas subditos diligant
 et vniat in pace et velint potius amari cum bene-
 dicto qm timeri cum nerone, **E**t ponendo finem
 visitationi fiant rogationes et obsecrationes amista-
 tore consuete etiam comedet ser in orationib9 et re-
 dat gratias pro bnficijs susceptis et donis si accepit
 offerens se illis in oib9 iustis et honestis.

Finis

In monasterijs monialium in isto 3. cap. ad-
 datur qd dicant oes confiteor et fiat absolutio ge-
 neralis in iungatur eis penitentia salutaris 7. psal-
 mor9 vel aliud pro suis delictis exortentur ut suos 3
 confessores et capellanos diligant et honorent et
 eis bene prouideant quib9 dictis cu multis alijs
 si conueniat fimat dicendo et de pacis et dilectionis
 manet semper cum oib9 nobis, **A**d uertum nre d

*promonial-
lus.*

Et sic vadant, **A**liqua sunt adhuc notanda circa correctioes
 q ponit hostiensis inde regularib9 cap. finali .f.
 septem sunt gradus ponendi monachos primus
 secreta monitio 2. publica correctio moderare
 hoc 3. penitentie impositio 4. minor excomunica-
 tio.

5. publica vapulatio, 6. ieiunij astitio et pro eo
otatio 7. monasterij expulsio.

T Sunt insuper multa alia circa temporalia in
quib⁹ insitator valde diligenter insistere debet et
hoc circa computatores abbas et officiariorum. Ideo
videat statum anni precedentis et statum quem habas
ille recepit inquirat quod sunt contractus facti vel
obligationes locorum divisiones et reddituum et qualiter
omnia facta sint et per quos si senes consentiebant aut
iuvenes vocabantur ad illud et ad aliud consilium.

Item inquirat ad quem terminum data sunt bona et
utrum tanose in presenti vel in futuro. **I**tem
quatum debet dominus et quibus videtur recepta lane redi-
tuum talium omnium proventuum videlicet provenire
possint per annum. **I**tem quis numerus monacho-
rum conversorum servitorum quantum oportet expendere in
vitalibus operariorum servorum monachorum et converso-
rum et in ceteris expensis dominus in negotijs gratiarum
Abbatis secularium si plures sint burse preter bur-
sam civitatis que debet esse communis omnibus tam abbati quam reli-
giosis et conversis que summa bladi recepti per annum
et ponatur omnia tam recepte quam expense vinum per se bla-
di per se denariorum per se ut per subtractionem vinum

apareat sōmma alterior. ¶ Sed caueatur ne esti-
 matio aliq̄ ad unguatur cū summa aliq̄ clara recipiē-
 dorū uel exponendorū quia talis estimatio frequēter
 fallit uisitatores. ¶ Item si aliq̄ estimatio ponatur
 debet poni per se et in fine anni quāta fuerit sūma
 clare sine fraude ostendere. ¶ Item p̄cipiatur
 bursario oīa scribat receptas et expensas et omnia
 per manū ei⁹ expendantur. ¶ Item cōputentur
 p̄ouent⁹ portarie / orti / pergaminarie p̄merij. tan-
 narie. / et si que sunt alia officij / et sciatur si sūma re-
 ditūū annualis crescat uel de crescat. Et qualē et
 q̄re ¶ Itē scribantur loca dimissa et inculta et
 si neglecta fuerint derelicta exuercia et stulta ignora-
 tia superior. Et quib⁹ derelicta sunt et quom. et
 postea dentur uisitatoři ut sciat quid cōmodi uel in
 cōmodi euenerit / hortētur ut ista sine fraude faciāt
 sub p̄na conspiratiois murrenda et pacienda postea
 inquiratur quātū oportet exponere ^{endare} in uestuario per ā-
 num quot sacci lane / quot p̄am ex sacco quot cuculle
 dantur alicui / quot tunice quot scapularia / cali-
 ge pedules quātū recipit uestuario et quantum
 distribuit,

Nota.

Quantū ad portarium sciendū ē adhuc quid
distribuit diuersis personis. si cum secularib⁹ ali-
quid habeat et depositum alicuius quātū accipit
in pane calciamentis pānis veterib⁹ et singulis ne-
cessarijs. pro pauperib⁹ siue sint de decimis siue
de residuo monachoz siue de distributis acelaratio
si bene oīa distribuit et quib⁹ si scolari⁹ viduis
orfamis et peregrinis et viris antiquis p̄cipue in ce-
na dñi. vel si forsam abuntur aliquid vendendo uel
bestias nutriendo. si sui stipendiarij viuāt exelle-
mosina. **I**tem de prostibularijs mulierib⁹ si
ad moueantur a porta Abbacie si monachi loquūt
cū mulierib⁹ sine licentia et sine presentia alicuius
senioris. **I**tem de frequentia parentū monachoz
et conuersozum. **I**tem si ip̄e portari⁹ habeat
inuentariū de receptis et expensis et de reditibus.

De conuersis interrogandis

Queratur si conuersi cōputent fidelē de omnib⁹
et quater in anno ut debet. **I**tem si nichil
accipiant nutriāt uel vendat sine licentia. Videat
oēs contract⁹ eoz vtrū habeant agros vineas pra-
ta et bona alia ortos aialia. Si faciunt vsuras
et cū quib⁹. **I**tem si habent bona separata ab omni

monasterij.

De consilio cōi pro negotijs monasterij,

Quod omnes sacerdotes precipue uentur ad s
 consiliū ut q̄ sacra tractantur tēp̄ralia dispo
 nāt / q̄ ante q̄z vendantur vel dimittantur aliqua s
 loca uel grangie cōnocētur fr̄es oēs ad cōsiliū et nō
 post dimissa vel vendita q̄ reliquie et calices non
 impignerentur / **Et** si fuerint impignozata reuo
 centur sub p̄na excoīz / **Q** omnes sacerdotes uideāt
 sciant receptā rerum uenditaz et locozū dimissorū
 qz q̄ omnes tangit ab oib⁹ debet aprobari vl repro
 bari . **Item** sciat uisitatoz qui sunt cōsiliarij
 Abbtis senes uel iuuenes si sunt cōpatriote cōsangu
 nei vel idiote c̄

De portione dispersorum

Si dispersio fiat quot persone disperguntur quā
 tum ualeat annona eoz in victu et uestitu quā
 tum habuerūt in expensis eūdo et redeundo et p̄ciū
 oīm istoz apponatur receptis ut uideatur quātum
 domus alienatur eoz absentia / **Q** pueri ul' cleri
 ci nō sustineātur intra ul' extra abbatiā vsqz dum
 cōuent⁹ totalit̄ renocet̄ . **Item** uisus omnibus re
 ceptis et expensis uideatur exuperantia omnibus

intelligentibus nescit aliqua frans.

Anno dñi millesimo xviij. Menses Aprilis fit
data fuit Abbatia que dicitur Cistercium et consequenter
nominatur Seriatim nomina ceterarum Abbatiarum
ipsius Cisterciensis ordinis. Patriarum et diocesum
in quibus sunt et taxationes vacantis in camera Apo
stolica &

Cistercium (diocesis cabilonen) in burgundia.
ij. floreni.

Sequuntur filie cistercij.

Firmitas diocesis calonen in burgundia. ij. flo.

Pontinnacii diocesis antisdioensis galia. ij. flo.

Clareuallis. linguonen. d. in campina. iij. flo.

Pruhiacii senonen. d. in bituria. ij. flo.

Curia dei aurelianen. d. galia. n.

Bonauallis vienen. d. in burgundia. ij. flo.

Elemosina carnoten. d. galia. ceti. fl.

Dozorum antegauen. d. ij. flo.

Carractii in hispania. n.

Buxeria eduen. d. in burgundia. n.

Sanctus Andreas Jannien. d. in lombardia. ceti. flo.

T Vallolium Ambianen̄ .d. picardia.	n.
T Ebazina lemonicen̄ .d. impromntia.	mille. flo.
T Odinatoriū lugdunen̄ .d. burgūdia.	lxxij. fl.
T Hermadiū lunden̄ .d. iudatia.	n.
T Iperseuna cenomanen̄ .d. cenomana.	ij. flo.
T Bellus locus regis manglia.	n.
T Escarper illerden̄ .d. cateraloma.	lx. flo.
T Regalis mone beluacen̄ .d. infrancia.	ijl. flo.
T Sanct' saluator. suauen̄ .d. p̄ia ignorat̄.	c. flo.
T De pietate dei cenomanen̄ .d. cenomana.	ij. flo.
T Saltus arbor hispania ignorat̄ .d.	n.
T Demonte acuito punormecci .d. lōbardia.	cl. flo.
T De claritate de turonen̄ .d. turonia	c. flo.
T Thicomeniū ignoratu. d. in hungaria.	n.
T Baracoua est destructa.	
T Et hec de generatiōe cisterciēn̄ immediate subiecta.	
T Prima filia cistrectij est firmitas.	
T Sequit' eius generatio.	xx.
T Thiletum aquensū .d. Italia.	vj. flo.
T Loedum uicellea .d. lombardia.	c. flo.
T De maceris cabilonen̄ .d. burgūdia.	ccxx. fl.
T Sanctij sergius iuxta bilium.	

- F**ilie tilieti secuntur.
- T** Staphorda taurunē. d. in p̄de mōtiū. ij. flo.
- T** Casa noua parunēn. di. in p̄de mōtiū. ij. flo.
- F**ilie locedi sequuntur.
- T** Castencola in p̄de mōtiū ignorat̄. d. n.
- T** Ripalta taurunē. d. in lombardia.
- T** Sant⁹ georgius de subino ignorat̄ regio. d. n.
- F**ilie ripalte sequuntur.
- T** Aqua longua ignoratur regio et d. n.
- T** Paroelium Januēn. d. italia. xxxij. flo.
- F**ilie de maceris sequuntur.
- T** Sturbunū metensis. d. lotoringia.
- F**ilie castionole sequuntur.
- T** Fabale ignorat̄. d. patria.
- T** Sanctus senerius. Ramamētū.
- T** Ripalta de p̄de mōtes.
- T** Et hec de generatiōe firmitatis.
- T** Securoa filia cisterty est pontighion sequitur eius generatio.
- T** Bonus radius anti fiodorēn. d. mueria. n.
- T** Caduinū salartēn. d. vasconia. s. flo.
- T** Dalonense lemomicēn. d. vasconia. ccc. flo.
- T** Honc Johāis senonēn. d. francia. n.

- T** Jovaciū senonen̄ .d. campania. *5^c flo.*
T Sanctus sulphitius velicēn̄ .d. sabaudia. *n.*
T Quinciacū lingonen̄ .d. campania. *n.*
T Karoliloes siluaneten̄ .d. francia.
T Derupibus antistodorēn̄ .d. niueria. *n.*
T Carnus campus ambanēn̄ .d. picardia. *n.*
T De pinu pictanēn̄ .d. pictana. *n.*
T De strata eboracēn̄ .d. normania. *n.*
T De stella pitanēn̄ .d. pictania. *n.*
T De strisagio lacionēn̄ .d. pictania. *n.*
T Sanct⁹ martinus viterbiēn̄ .d. in viterbio. *l. flo.*
T De Re xanthonen̄ .d. pictania. *c. flo.*
T De egris vaxaduēn̄ .d. vngaria. *n.*
T *Filie boni radij sequuntur.*
T De collonia bituricēn̄ .d. bituria.
T *Filie caduini sequuntur.*
T Gondonium Diocesis ignorate in vasconia.
T Bonauallis pittanēn̄ .d. pictania.
T Sanctus marcellus catuticēn̄ .d. vasconia
T De arduello in lingua occitaua,
T Aezia burdegalin̄ .d. vasconia.
T De sancto petro eiusdē .d. et patrie.
T Gondonij filia.

- T** Stone gullelan burdogalen. d. viscomia.
T Ardurelli filia.
T Cluriana Rosilioe.
T Dalonensij filie.
T De bullio pictania.
T Bonus locus limoniē. d. limonia.
T Locus dei Rutien. d.
T Albinacum.
T Pratum benedicti.
T Palatium sancte marie.
T De bullio filia.
T Sanctus leonard. pictania.
T Jovaci filie.
T De nua in normania.
T Pontis alti filia.
T De ribeto burdogalia.
T Silecium trecein. d. campina.
T Sancti Sulpitij filie.
T Falera Rome.
T Castania, *Falere filia*.
T Catacumba vel Sanctus Sebastianus Rome.
T Karolilaci filia.
T De misericordia dei pictanen. d. pictania.

C De egric filie.

C Brezuni apud ungariam.

C Sancta cruz in ungaria.

C Stertia filia Cistercij Claravallis linguonen
 .d. Apud campania. *Sequuntur filie Claravallis.*

C Saguinacum in normania.

C Tres fontes cathalanen .d. campania.

C Fontenetum in borgundia.

C Firmacum laudunen .d. francia.

C Igniacum Remen .d. campania.

C Rigniacum antiodoren .d. nurcia.

C Versicampus nonionen .d. picardia.

C Carus locus bismitunen .d. burgundia.

C Bonus mons apud sambodiam.

C Longus pons suestionen .d. picardia.

C Remallis in anglia.

C Moreloree in hispania. *Moretole*

C Haucellis camaracen .d. picardia.

C Sancti Johanes de tharouca in portugalie lamacen. *o/*

C De fontanis in anglia.

C Thaymerandii apud alemania colonen .d.

C Gratia dei pictanen .d. pictania.

C Vallis clara laudunen .d. picardia.

- T** Alta cumba in sabodia.
T Debugeyo in butania.
T Clareuallis in lombardia.
T De cherbach magutunen. d. elemania.
T De balerna bismitunen. d. burgundia.
T De alfbus in sabodia.
T De domo dei biturien. d. in campania.
T De albaripa linguonenfis. d. burgundia.
T De columba in lombardia medionen.
T De dunis in flandria.
T De benedictione dei in burgundia eduen. d.
T Bellus locus in vasconia.
T Casa marium ultra Romam.
T De ripatorio treceen. d. campania.
T Clarus mariscus in flandria.
T Odellifone in hispania.
T Blanca lauda anglia valia.
T Sanctus Anastasius Rome.
T Bursaria in hispania.
T De melone in hispania.
T De alto xpo in burgundia.
T Super addum in hispania.
T De mozea in hispania.

- A**lnestrum in suecia. **D**
De nouanalle in suecia. **D**
Bella portica in vasconia. **D**
Spina in hispania pinalen. **D**
Mecobatia in xponen. **D**. portugalia. **D**
Desalzeda in portugalia. **D**. **D**
De grandi silua toselanen. **D**. in vasconia. **D**
Isatea bituricen. **D**. bituria. **D**
Boxelia in anglia. **D**
Devillari leodien. **D**. in barbantia. **D**
De valle richerij in normania. **D**
De murgona in anglia valla. **D**
De bullione bismuten. **D**. in burgundia. **D**
De bulho in hibernia. **D**
Decamberoe cameracen. **D**. hanoya. **D**
Sonsmozimacum bituricen. **D**. **D**
De albis petris bituricen. **D**. bituria. **D**
De lande in flaudria tornacen. **D**. **D**
De longuonaco linguonez. **D**. campania. **D**
De bellancuria treceen. **D**. campania. **D**
Esiron in tacia. **D**
Clarus mons cenonen. **D**. cenomania. **D**
Odralia pictanen. **D**. pictania. **D**

- T** De monte Kaniensi in hispania.
T De petrosa in petragoria.
T De morie linguonen d. campania.
T De armentarijs in hispania.
T Decastelarye pictanen d. pictania.
T Clarus campus in frigia.
T Galilea tramentu. d. patria ignorate.
T Valles paradisi. *D. Zamor. Hisp.*
T Bacham in hungaria.
T Oya in hispania galitia.
T De beatitudine in hispania.
T De colle victorie in hibernia.
T De monte sancte marie bismuten. d. burgundia.
T Sanctus christophorus in hispania.
T De padulle in sardinia.
T Thoplica in selanonia.
T De vallentia pictanen d. pictania.
T De canonica. i. sanctis patris de almatia.
T *Sauignacu sequitur filie.*
T De bello breo in normania.
T De vallibus cernar parisiens. d. frantia.
T Chalocherum andeguanen. d. vndegama.
T De fionefio in anglia.

- C** Fulcardi monē in normania.
C Sanctus andreas in normania nō vescit^r camb?
C De nithea in anglia valia.
C Buxeria andeguanen. d. andegama.
C De alucto in normania.
C De guarridaa in vbreicie insula.
C De fontanis turonen. d. turoma.
C Eumbermarū in anglia.
C Longum vilare pontinen. d. picardia.
C Straphozum in anglia.
C De bildebbas in anglia.
C *Eseron filie.*
C Sora. **C** Westrecola. **C** Collaz i sclauonia.
C *Discecole filia.*
C Coroa insula. **C** Collaz filia.
C Nemisinetum. **C**olina ingondanzo.
C *Clarimontis filia.*
C Stone danielis in normania.
C *De morolijs filia.*
C Suelim guolantoi.
C *Odontis rami filia.* **C** *Encarozza.*
C *Claricampi filia.* **C** *Floro⁹ capus tramethi d.*
C Sanct⁹ bernardus monsterien. d.

T Sancti bernardi filia,
T Scola dei in mententia,
T Debitudine filia. **T** Lumen dex,
T Quarta filia Cisterciën morimundus,
T Sequuntur morimundi filie,
T Bellauallis bisantën .d.
T Christa linguonen .d. campania,
T De campo colonien .d. alemania,
T Cuberracu in alemania.
T Theolocus linguonen .d. burgundia.
T Bethania. **T** Clarus fons.
T Sancta cruz in austria.
T Debergijs colomen .d. alemania.
T Coronacu in lombardia.
T Bellum patu tulien .d. lothoringia,
T Villarium meten .d. lothoringia,
T Aqua bella in prouintia,
T Scala dei in prouintia,
T Berdonatum in hispania,
T Bonus fons in vasconia.
T Odone sancti Georgij.
T Framarium villium in prouintia,
T Vallis toze in anglia.

- T** Silmeane in prouincia.
T Auditia in polemia.
T Bellus mons ultra mare.
T Silunium in polonia.
T Camina in polonia.
T Domus militum in calatua.
T Abbatia nona in grethia.
T Abbatia nona in hungria.
T Belleuallis filie.
T Nucella. **T** Nouum castrum. **T** Aurora.
 constantien .d. alemania.
T Salen constien .d. alemania.
T Harisam basilien .d. theutonia
T Frigidus mons. **T** Sanctus verbanus
T Roseriet bismitinen .d. lothoringia,
T De charitate vismitinen di, burgundia.
T De tella lansamen .d.
T Laurus in grethia.
T Muzelai filie.
T Locus crescens hisanthen .d. in burgundia.
T Cesaria augusten .d.
T Noui castri filie.
T Donlebronem spiren .d. **T** Albascomum.

- C** Odo lebroni filie.
C Burnebath. **C** Pulchra vallis.
C Salen filie.
C Rathenalsech. **C** De fonte regis. **C** Porta ce-
 li constantien germania d.
C Roserie filia.
C Sanctus thomas. **C** Eius filia sanctus stepha-
 nus in grezia
C Caritatis filia.
C Grata dei bisonen d. burgundia.
C Chyste filie.
C Sanctus benedictus methen d. lothoringia.
C De vallibus tullien d.
C De fullane in vasconia.
C Sancti benedicti filia.
C Insula baronen d. lothoringia.
C De vallibus filia.
C Escurenum.
C Decampo filie sequuntur.
C Vbalvenero in thoringia.
C Vbolvirothec. **C** Anclosa.
C Theresmetusem padebozen d.
C Lapis sancti Michaelis.

Walrenered filie.

Porta in sapientia. **S**ichen.

Porte filie.

Labenus in pollonia. **C**ella sancte marie.

Portus beati nicolai.

Lubeni filie.

Elara cumba super bisenez d. intraconia.

Ehericolbe. **S**ichen filie.

Lenum. **B**unoe. **B**alseson.

Vixfeleem. **L**utra dorbellus.

Balsason filie.

Jordelix. **W**alchebach. **O**zidech.

Lutre filia.

Rumenele. **A**nclose bone filie.

Kidargesalam. **D**oberem in selama.

Cunis filia. **D**argon.

Theresnerusen filie.

Campus sancte marie m. sterien d.

Bredelae. **H**eunshene. **S**trechrenbech.

Ebracen filie.

Konense mastra. **H**alesbronese.

Alias de fonte salutis. **P**omerus argeten
d. germania. **L**aubrechym. **A**ldestruche.

C Altesbach. **C** Hilaria. **C** Hylense. **C** Ronēsis
filia. **C** Sythich. **C** Lambeyn filia. **C** Plazēne
C Cuius filie. **C** Gadice in normania. **C** Wolle-
grade. **C** Theoloci filia. **C** Alta silua. **C** Hytame.
filia **C** Clarus locus tullien d. **C** Clarifontis fi-
lia dulcis vallis. **C** Sancte crucis filia. **C** Guecel-
la. **C** Bongare in ungria. **C** Odons sancte marie.
in ungria. **C** Cicades ibidem. **C** Cuiennella.
Campusliuoz.

C Bergij filie.

C Vallis sancte marie. **C** Genua sancte marie.
C Landa in polonia. **C** Aulesburchech. **C** Coro-
nati filie. **C** Aqua frigida. **C** Casa legalonis.
C Belli parte filia. **C** Bongart. **C** Villerij filia
victorien in austria. **C** Ulterima vallis. **C** Ville-
rium guarnerij. **C** Fenerium. **C** Cuius filia.
C Vallis honesta. **C** Cuius filia bella aqua.
C Scale dei filie. **C** Sacramenia in hispania.
C Berolla. **C** Siterium. **C** Olina. **C** Floza-
mum. **C** Porta glornij. **C** Duxetum burgen d.
C Adons salutis.

C Sacramenie filie.

C Sanctus prudentius calagatytinen d.

T Nazaplana spulatinen̄s .d. **T** Roth. **T** Vere
le filie. **T** Saya de ferraria calagotirinen̄s d.
bernardotium, **T** Gemondi. **T** Cortensis.

T Vallis bonas pulatinen̄s .d.

T Gemondi filie.

T Odichera. **T** Vota vallis bone filie/ bona va
llis. **T** Sanctus andreas spaluen̄s d. **T** Locus
austerus. **T** Vuuus siccus. **T** Boni fontis filie.

T Borbona. **T** Parriginacum. **T** Bndictio
dei. **T** Villa longua. **T** Dolanacus. **T** Fons
clarus. **T** *Borbone filie.*

T Turris aquilaris. **T** Oula. **T** Cuius filia.

T Vallis dore.

T Siluecane filie.

T Vallis sancta, **T** Vallis lucida, **T** Belimotis
filie. **T** Sanctus Jolyes. **T** Sancta trinitatis.

T Vualia in apio. **T** Salnacum destructu est.

T Domus militu d calatrava filie.

T Ebra. **T** Alcantera. **T** Ausimbusitania.

T *Finitur morumundi generatio.*

T Quinta filij cistercij pruliacus est.

T *Pruliaci filie sequuntur.*

Vallis lucens. **C**olumpna. **S**anctus portus
id est barbelij. **V**allis lucentis filia. **D**ebare
nis. **C**urie de filie. **L**ocus regius. **V**allis
sancte marie. **O**liuetum bituricem d. **S**et
Adrianus. **S**aera cella. **L**oci regij filia.
Estancii. **V**allis sancte marie filia. **B**on
portus. **B**onevallis filie. **O**sansiade impronin
tia vinarien d. **M**ons petrosus celaremontem d.
anneerna. **S**itamedium saulodia. **L**emucel.
Vallis magna bascomia. **B**lincetum. **V**al
lis bndicta lugdunem d. **V**allis crescens **M**i
siade filie. **S**alamense. **F**lozega. **B**ona
vallis ruten d. **B**elenda in anglia. **D**e
terinilla. **D**e barberio. **D**e campania cenoma
nem d. cenomana. **B**ellibeci filia. **D**ebu
tel rothomagen d. nurmana. **V**allis vusiani
filia. **B**rolium normania. **B**rolij filia.
De trapa. **F**luenesij filia. **C**alora in anglia.
De soneheret. **D**emania in anglia. **I**nes
in hibernia. **B**othen ibidem. **D**ecaustro dei.
De petra seruli. **F**ulcar demotis filia. **L**o
cus dei. **S**ancti andree filia. **T**ronel.
Alneti filia vallis. **S**ancte marie. **Q**uar

rene filia. **T** Stanlea cuius filia. **T** Sanctus
 saluator in hibernia. **T** Cumbeniare filie pulto
 na. **T** Stanlane. **T** Huleona. **T** Hydellas fi
 lie. **T** Basmiel in anglia valia. **T** Dumelin in
 hibernia. **T** Bndictto. **T** Dumelin filie. **T** Du
 brotin. **T** Granard. **T** Delalande filia. **T** Co
 ranalis. **T** Trunifontum filie. **T** Caladia bir
 dunen d. **T** Sureuallis treneren. d. **T** Altus
 fons cathalanen d. campania. **T** Monasterium
 ibidem. **T** Chacherum remen d. campania.
T Decastalie. **T** Sanctus gotardus in vngaria.
T Bellus fons. **T** Cuius filia. **T** Parno. **T** fon
 tincti filie. **T** Descallerye. **T** De chesiriaco. De
 sancto loco. **T** fumaçi filia. **T** De boerye. **T** Ig
 maci filie. **T** Signiaci. **T** Vallis regie. **T** Sig
 maci filie. **T** Bonus fons. **T** Vallis sancti lam
 berti leodinen d. **T** Castelary filia. **T** Boscham.
T Desi campi filie. **T** Deprato. **T** Demortuoma
 ri. **T** De frigidomote. **T** Odortu maris filia. **T** Va
 latia. **T** Kamloci filie. **T** Aecum. **T** Alta ripa
 de gardo **T** Bellus locus linguonen d. **T** Aeci filia.
T Helistum **T** Cuius filia. **T** Paschmech in vn
 garia. **T** Alterype filia. **T** Capella. **T** Remallis

filie. **C**odelchor in scotia. **C** Desaltis in anglia,
C Duneraynā in scotia. **C** Adros filie, in
bode in scotia. **C** Holcotram in anglia, **C** Rayu
lloz in scotia. **C** Cuprum in scotia, **C** Sanctus
edundij ibidem. **C** Holcotraz filia. **C** Eugi dei.
in hibernia. **C** Rayuilloz filie. **C** Sanctus suatius
in scotia. **C** Vnardij filie. **C** Saltreza anglia.
C Sebecuna. **C** Tylethezum, **C** Dumeramam
filia. **C** Glenell. **C** Kenesbi filia. **C** Oliuem
in anglia. **C** Odrolles filie. **C** Odicaria. **C** Sctā
maria daquibz in lusitania. **C** Sancti Johānis
de tarouca filie. **C** De fenalibus, **C** Sctus petr⁹
aquilarū. **C** Vallis scti petri. **C** Cuius filia loc⁹
sancte marie. **C** Vallis clare filie. **C** Reclusuz
C Charmeza, **C** Gratia dei filiez. fossa no
ua proue romā. **C** Sanct⁹ angelus iuxta cōstā
tinopole. **C** Fosse noue filie. **C** Sanct⁹ stepha
nus de bosco. **C** Osarmosolum. **C** Ferraria
loubardia. **C** Ferrarie filie sctā maria coronata
iuxta apuliam. **C** Spus sctus de vallesicis.
C Sancta maria de arcu in cicilia. **C** Sancte s
angele filia. **C** Insula dei. **C** Busaz filia.
C Sancta maria de villa noua. **C** De precibus.

4. filia clare.

T Defontanis filie. **T** Nouu monast. **T** Riv
 restide in anglia. **T** Ludoparcis in anglia. **W**
 noua ibidem. **T** Lisa mobbege in noruagia,
T Vallis dei in anglia. **T** Kriresta in anglia,
T Odelsa in anglia. **T** Kilrestide filia holueya,
T Noui monasterij filie. **T** De ruppe in anglia.
T De garleya in anglia. **T** De pipenella i anglia.
T Doburne filia. **T** Odeduca in anglia. **T** Li
 se filia. **T** Tutula insula. **T** Carouallie fi
 lia mediolanen d. **T** Tenetü. **T** Elieunte.
T Sancta valles in benetia. **T** Teneti filia,
T De cana. **T** De cornu. **T** Sancte valles filia,
 hospitale. **T** Cornebach filie. **T** Sconägia.
T Veterburech. **T** Vallis dei leodicien d. liegia.
T Arnesburech. **T** Ingonen d. **T** Scomägie
 filia. **T** Bechahusam. **T** Colübe filie. **T** fons
 viuus. **T** Sanct⁹ martinus. **T** De ponte trobie,
T De dunis filia **T** De capella thosam flandria.
T Eusemarij. **T** filie sanct⁹ iustus. **T** Sabu
 tine in calabria. **T** Sanctus galguz in tuscia.
T De sagitario in calauria. **T** Saburne filie,
T Sanctus spüs in acilia. **T** Rectidia ibidem
T Aqua formosa. **T** Galesum in apulia. **T** De

sancto angelo. **T** Sancti spiritus filia. **T** Sancta tri-
nitas. **T** Odicarie filie, **T** Rocamatore. **T** Ar-
chus. **T** Sancte galgam filie, **T** Sanctus pan-
thaleon. **T** Sanctus saluator, **T** Mellifontis
filie. **T** Odagum hiberma, **T** Buellin in hi-
berma. **T** beatitudo ibidem. **T** Bndictio. ibide
T flumen dei ibidem. **T** Apxunia in insula
cadie. **T** Odagy filie. **T** Surui. **T** Seta
cruz. **T** Kyrieleson. **T** Chorus sancti bndicti
T Surey filie. **T** Castrum dei. **T** Vallis cha-
ritatis. **T** Petra fertilis. **T** Vallis salutis filie.
T Lex dei fons vumz. **T** Seripontis filie Valis
dei. **T** Arnicampus. **T** Buelli filie semeria,
T Collis victorie. **T** Camoz. blanchelande fi-
lie. cunche **T** Strata flonda strangl. **T** Stre-
ctem in hiberma cunche filia camer. **T** Strate
flonde filie. **T** Arbecumbe. **T** Karbon. star.
malon filia. Vallis crucis. **T** Sancti anasta-
sij filie. **T** Casa noua in panonia. **T** Sancta
maria de charitate in apulia. **T** Arta bona.
T Sanctus augustinus. **T** Depalatiois. **T** Insula
pontia. **T** Superadi filie. **T** Vallis dei. Mōs
ferne. **T** Vallis noua. **T** De vbe ga. **T** Sanctue

mathews. Rippa alta. **T** Aluestri filie vna
 ruen. **T** Sabba. nome vallis filie. **T** Guo
 dualia. Spine filie vallis ecclesiarum; Salt
 nouallis. **T** Alcobatie filie. **T** Burio in his
 pania. Adazanta in hibernia. Seicia in lusita
 ma. d. columbrien. **T** Sancta maria de tama
 rae. **T** De sancto paulo d. columbrien. Grādis
 filie filie. **T** Fontis frigidus. **T** Calertum,
T Candelium vascoma toloscen d. **T** De sancti
 crucibus. Fontis frigida filie. **T** Populetiuz
T Vallie bona. **T** Populeti filie. **T** De petra
T De byne susano. De regali apud maioricas.
T Candelij filia. **T** Bona cumba. pons rob
 ti. De villari filie. Grande pratum. **T** Locus
 sancti bernardi. **T** Demorgan filie. Sancta
 cruz. **T** Kyrieleison. **T** Choruz sancti bndicti
T Adagron. De bulho filia. **T** De bodello. De
 albis petris filia. De petrie. Simaqua / cuius
 filia. **T** Callenyon. **T** Cambonum Adontis
 petrosi filia. **T** Bellaqua. Elemosine filie. Lan
 desum. **T** Sabrelia in anglia. **T** Pura silua.
T Tinterna anglia villia. Languonum. Lan
 desij filia. **T** Bardella pictanen d. pictania.

Alcobacie fi
 lie

T Aurelie filie. Gerodome. Bordeleza. Ve-
reledens. Venecia. **T** Bourdeleze filie mira-
vallis. Scanleya. ftiapelia. Sorde filie binedo-
na. **T** Douerella. Pure silue filie, Debegario.
Kedimelloz. Sanctus albinus. Kelach. **T** Bo-
quya. Lanernaus. **T** Boque filia. Bona reqes.
T Intrine filie. Brugeneda. Solum in hiber-
nia. Langonij filia. Sanctus mauricius Launax.
Oratom filie. Bone altenuj. **T** Bella bianca
Bamereym. Odelozoy. Villa noua in hispania.
T Spena maior in hispania. Obezine filie.
Valletu. De quodornio Bona aqua. **T** Custo-
dia dei. ffaremeda. Degrosslovolco. hermedi.
filie. **T** Tuta insula. **T** Insula dei. Locus dei.
Mons syon toletonen d. Campibom tricastu-
nensis d.

T Finiunt hominū cenobia,

T Incipiunt monialium,

T In elemania in episcopatu herbipolei
T De fonte virginum. Denonali sete marie
T De valle sanctorum De valle ceh. **T** De-
campo solis.

In epātu costantiē.

C De valle sancte crucis. De valle sancte marie. De Rutol.

In archiepātu coloniē.

C De fonte. De orto. De diolsagua.

In epātu leodiē.

C De lintres. De valle florida. De parco domi-
nar. De tameya. De benefra. De argento De su-
cousu. **C** De sancto bernardo. **C** De orientale.
De marchia. De rothleen. De vtres. De robel-
limonte. De valle bndicta. De valle sancte ma-
rie. **C** De molinis. De bech. De solevec. De
hothes. De opernensi.

In epātu trinetē de losenys**In epātu monsperien.**

C De hasta. De ramesdrouxp. **C** In epātu
aceshugiē. De leymoz. In archiepātu breni-
en/de valle lily. **C** In epātu lubicē. claustrū
beati johāis apostoli. In archiepātu trēnerē.
C De prato. De botenebroch. **C** In epātu
tulē/de valle bndicta. de stano. De troytenal

In Regno francie,

C In archiepātu remē. de consolatione.

In ep̄atu cameraçen.

Dalle rosarum. De terçimonde. De almerdade.

Denazareth. In ep̄atu suessioenensi. De gaudio

In ep̄atu calael. De sancto desiderio. In ep̄atu
tornacèn. De sancèn.

In ep̄atu morinèn obello portu.

In ep̄atu attrebatèn. De broella de vmario.

In ep̄atu beluacèn.

De panthemot. De moneaco. In ep̄atu se
nonèn. De billio beate marie. **D**e curio. De
nemofio. **D**e villari. In ep̄atu melden. de p̄ote
beate marie. In ep̄atu parisièn. **D**e sancto
Antonio. De portu regis. De pontiazara. In
ep̄atu carnotèn de aqua. **I**n ep̄atu anrelianè
si. **D**e vicinis. De rememoratu. In ep̄atu.
Antishawèn. De Insulis. De consolatione. In
ep̄atu. Trecèn. De remeru de pietate. **D**e gra
tie m̄. De jardino. **I**tem de bello visu.

In burgundia.

In episcopatu linguonenſi de tardo. De valle
ballonis De colungis De bello monte De bernſa.
In ep̄atu. De amminſi. **D**e loco dei In ep̄is
copatu cabillonèn. De moleſia. In archiep̄atu

bisuntensi de bettane, **C** De mosterenel, de ouã,
C De conecelis, **C** In episcopatu lausonẽn de valle
 valle. **C** In hispania in ep̃atu, **C** Baronensi d̃
 bello visu in archiep̃atu terocconensi, De valle s̃
 sancte marie. **C** De bona quietate de valle bo
 na. In ep̃atu germedensi, De sancto felice d̃
 olla. In ep̃atu berocẽn. De valle domicelle, In
 ep̃atu primpolenensi / De marcella, **C** In epi
 scopatu vincimensi de petrigoal. In ep̃atu vrge
 len. **C** De franchasys. vallis laure. In epi
 scopatu vallensi, **C** De lasayda de gratia dei
 De monte, In ep̃atu ylerden. De sancto hila
 rio. De valle miridi / De valle sancta. **C** De val
 le bona. De regali de tolobus De sancto cle
 mente. **C** De burgys. De villa bona,

C In prouincia. Almachien?

C De molegesto. in aluernia, **C** De efflatia,
C De lemisso. De leno. De fanaris, De gurio.
C De oratione dei. De valle nigra in anglia. in
 ep̃atu salesberẽn. **C** De tarouca, De martian
C In lombardia / de lesola / De prato,

C In gretia.

C In ep̃atu chorinthien. **C** De cineal in ep̃atu

C Thomonensi, De virgario beate marie,

C In constantinopoli.

C Sancta maria magdalena, In tripoli.

C Sancta maria magdalena, Incipio.

C Sancta maria magdalena, De sancto, Theodoro, De vella cumba, **C** Declamatio, De mercoria de fontibus de silua 2

In Lusitania Sandimonialiū

C S. Dionisii de odiuellas d. vlix.

C S. Benedichus d. Eboren.

C S. Bernardus d. Portaleg.

C S. Maria de Almoſſer d. Vlix

C S. Maria de cos d. Vlix

C S. Maria de celas d. colimb.

C S. M. de loruão d. colimb.

C S. M. de Arouca d. Lamacen.

C S. Bernardus de Tauria d. siluens.

C S. M. de Nafareth recoleta vlixbonen

In Hispania

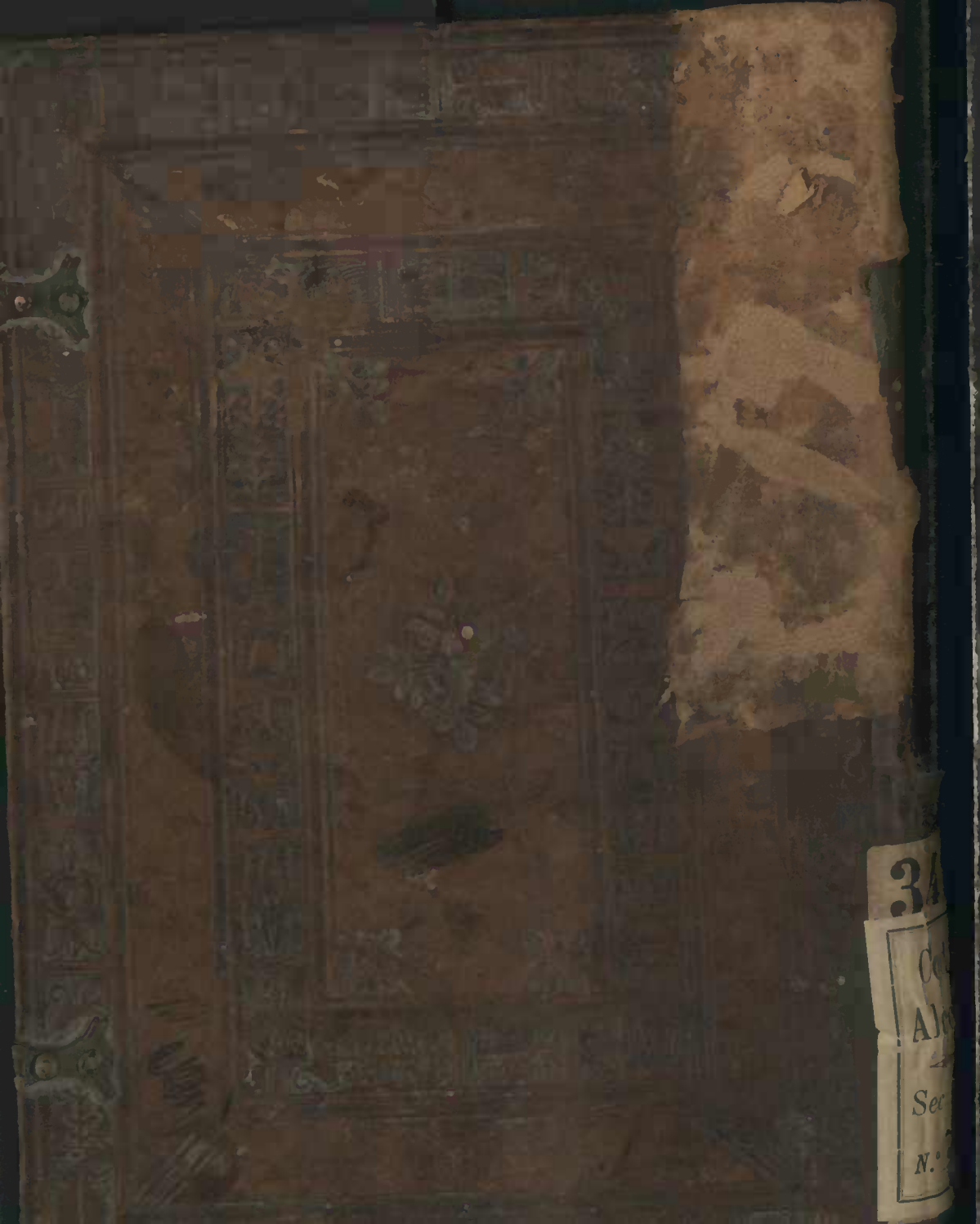
C Huelgas d. Burgen.

C Huelgas d. Valisolet.

C Valfecas d. Tolet.

C Pinto d. Tolet.

41

34

Col
Al

Sec
N.